

การศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
A Study of the Potential of the Elderly and the Satisfaction towards the Elderly Social Welfare Provision in Kohloy-Banghak Sub-district Administrative Organisation, Phantong District, Chonburi Province

[Received: December 25, 2022; Revised: January 18, 2023;

Accepted: January 26, 2023]

ดนุลดา เกตุวัฒนา*

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Danulada Ketwattha

School of Management Science,

Sukhothai Thammathirat Open

University, Thailand

นพพล อัครา*

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Noppon Akahat

School of Management Science,

Sukhothai Thammathirat Open

University, Thailand

กาญจนา บุญยัง*

สาขาวิชาวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Kanchana Boonyoung

School of Management Science,

Sukhothai Thammathirat Open

University, Thailand

CORRESPONDING AUTHOR

Danulada Ketwattha

School of Management Science,

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand.

E-mail: dketwattha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยเชิงศักยภาพของผู้สูงอายุ (2) ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เชิงศักยภาพของผู้สูงอายุกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และ (4) เสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบางพลี จังหวัดชลบุรี จำนวน 746 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จำนวน 260 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสถิติสหสัมพันธ์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 คนใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยศักยภาพด้านความมั่นคงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านสุขภาพและด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ในปัจจัยศักยภาพด้านต่างๆ เช่นกัน (2) ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการสัมภาษณ์ข้อมูลพบว่ามีทัศนคติไปในทางบวกเช่นกัน (3) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงศักยภาพของผู้สูงอายุกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่าปัจจัยด้านความมั่นคงมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมในระดับต่ำที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ (4) แนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการผู้สูงอายุ การออกกำลังกาย การส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง และการส่งเสริมให้กลุ่มอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเข้าไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

คำสำคัญ: ศักยภาพ; ผู้สูงอายุ; สวัสดิการสังคม; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research aimed to (1) study the level of potential among the elderly, (2) study the satisfaction level towards social welfare for the elderly, (3) study the correlation between the factors of potential among the elderly and the satisfaction level of social welfare among the elderly, and (4) provide guidelines for social welfare development. This research used mixed-methods research based on quantitative research and qualitative research. The population of this study was 746 elderly people who lived in Kohloy-Bankhak Sub-district Administrative Organisation, Phantong District, Chonburi Province, and the sample comprised 260 people selected by the simple random sampling method. A statistical program was used to analyse the statistics by frequency, percentage, mean, standard deviation and correlation analysis. The key sources of the qualitative research included 7 key informants selected by purposive sampling. Content analysis was used for qualitative data analysis. The research found that (1) the overall potential of the elderly in Kohloy-Bankhak Sub-district Administrative Organisation was at a medium level, which was compatible with the results of interview data, and (2) the satisfaction level of social welfare among the elderly was at a high level. Similarly, the results of interview data found that the attitude with a positive relationship. (3) The factors of security for life were correlated with the satisfaction level of the elderly for social welfare at a statistical level of 0.05. Finally, (4) the guideline for increasing the effectiveness of social welfare development consisted of promoting activities and knowledge about nutrition among elderly people, including providing exercise programs for older people, promoting suitable elderly work, and providing elderly care by in-house caregiver support groups or local caregiver volunteers at home.

Keywords: potentials; elderly; social welfare; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

สังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรครั้งสำคัญคือ การเป็นสังคมสูงอายุซึ่งประเทศไทยเป็นสังคมสูงอายุแล้วตั้งแต่ปี 2548 และในปี 2563 ประเทศไทย มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปราว 12 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด และในอีกไม่เกิน 15 ปีข้างหน้า คาดการณ์ว่าประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด เมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด เนื่องจากอัตราการเกิดและอัตราการตายของประชากรลดลงอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) โดย พรทิพย์ มาลาธรรม, จิราพร คงเอี่ยม และ ประคอง อินทรสมิตติ (2552) ได้อ้างอิงรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติว่า อัตราการเพิ่มของประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทยนั้นเร็วกว่าประเทศอื่นๆ ซึ่งการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอัตราส่วนที่รวดเร็วส่งผลต่อทางเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องมีการเตรียมมาตรการการรองรับได้แก่ ประการแรกผลกระทบต่อบริการสุขภาพและการบริการสาธารณสุขของรัฐบาล เนื่องจากการเสื่อมถอยของสุขภาพตามวัยทำให้เกิดโรคต่างๆหรือภาวะทุพพลภาพและการสร้างภาระให้แก่สมาชิกในครอบครัวอาจก่อให้เกิดการทอดทิ้ง ละเลย ขาดความอบอุ่น และมีปัญหาสุขภาพจิตตามมา ประการที่สอง ผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจ อาจเกิดขึ้นเนื่องจากประชากรในวัยทำงานลดลง ทำให้ความสามารถในการผลิตลดลง และผู้สูงอายุต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตและรักษาสุขภาพร่างกายเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการเพิ่มการบริการทางสังคม ทั้งด้านที่อยู่อาศัยและระบบบริการต่างๆที่เอื้ออำนวยต่อผู้สูงอายุ และประการสุดท้าย ผลกระทบด้านสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุมีปัญหาด้านสุขภาพไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างเดิมทำให้เกิดการแยกตัวออกจากสังคม คนรุ่นใหม่มีอคติต่อผู้สูงอายุ โดยคิดว่าผู้สูงอายุไม่สามารถประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงชีพตนเองได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรีมีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรในแง่ของการเกิด อัตราการเจริญพันธุ์รวมในพื้นที่ มีทิศทางและความสอดคล้องใกล้เคียงกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของประเทศทำให้มีสถานการณ์ของผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งอบต. ได้จัดทำนโยบายต่างๆเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมตามภารกิจถ่ายโอนด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพ โดยมีความเชื่อพื้นฐานของนโยบายการดำเนินงานส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ คือผู้สูงอายุมีศักยภาพแต่อาจไม่เท่ากัน การพัฒนาต้องต่อยอดจากศักยภาพที่ผู้สูงอายุมีอยู่ (อาชัญญา รัตนอุบล, 2562)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของศักยภาพผู้สูงอายุและการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุซึ่งเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และมีประเด็นที่น่าสนใจคือหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับนโยบายไปปฏิบัติต่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิในการได้รับสวัสดิการที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้นั้น มีผลการดำเนินงานตามนโยบายเป็นอย่างไร ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจหรือไม่และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ประโยชน์ในการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุและตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุได้อันจะเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging)

องค์การอนามัยโลก (WHO) (2002) ได้กล่าวถึง ความหมายของการเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพซึ่งหมายถึง กระบวนการที่เอื้อให้เกิดการสร้างเหมาะสมและโอกาสในการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วม ความมั่นคง เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตเมื่อสูงวัยในอนาคต และยังอธิบายถึงความหมายแบ่งไว้ 3 ประการ คือ

1) ศักยภาพของผู้สูงอายุด้านสุขภาพ หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ ลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง และการเสื่อมหน้าที่ของอวัยวะต่างๆในร่างกาย โดยการอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความปลอดภัย การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค และการส่งเสริมให้ประชาชนมีปัจจัยที่ช่วยป้องกันการเกิดโรค เช่น การออกกำลังกาย เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถมีชีวิตยืนยาวและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะทำให้เป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรง สามารถจัดการชีวิตตนเองได้ ลดการพึ่งพาผู้อื่น มีค่าใช้จ่ายในการรักษาและบริการสุขภาพลดลง รวมถึงสามารถเข้าถึงแหล่งบริการสุขภาพได้ตามสิทธิและความจำเป็นของตน

2) ศักยภาพของผู้สูงอายุด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม หมายถึง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในกิจกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และจิตวิญญาณ ตามสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ตามความสามารถ ตามความต้องการ และความชอบของบุคคล โดยการสร้างนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในด้านตลาดแรงงาน การจ้างงาน การศึกษา สุขภาพ และสังคม ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งกิจกรรมที่ได้รับค่าจ้างและไม่ได้รับค่าจ้าง

3) ศักยภาพของผู้สูงอายุด้านความมั่นคง หมายถึง การสร้างความมั่นคงให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้สูงอายุจะได้รับการปกป้อง เคารพ และได้รับการดูแลเมื่อไม่สามารถดูแลตนเองได้ หรือเมื่ออยู่ในภาวะที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น โดยการสร้างนโยบายที่เน้นความมั่นคงทางด้านสังคม การเงิน และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัย ตามความต้องการและสิทธิของประชาชน รวมถึงการสนับสนุนครอบครัวและชุมชนให้สามารถดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแลได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

2.1 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุ โดยมีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่างๆตามมาตรา 11 ได้แก่ (1) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข (2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

(3) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพตามความเหมาะสม (4) การพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน (5) การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในสถานที่ ยานพาหนะ หรือการบริการสาธารณะอื่น (6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม (7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ (8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีข้อบัญญัติกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง (9) การให้คำแนะนำ บริการ ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในการแก้ไขปัญหาครอบครัว (10) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (11) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (12) การสงเคราะห์ในการจัดงานศพตามประเพณี (13) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด และ มาตรา 13 ให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกองทุนในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิการและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุ

2.2 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ลักษณะเป็นแผนยุทธศาสตร์ มีการกำหนดมาตรการกำหนดดัชนี และกำหนดเป้าหมายของแต่ละมาตรการ ซึ่งเป็นแผนแม่บทเกี่ยวกับงานด้านผู้สูงอายุของชาติ โดยสรุปสาระสำคัญ ประกอบด้วย 5 แผนยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาถึงการส่งเสริมนโยบายด้านผู้สูงอายุ ประกอบกับมีแนวทางการดำเนินงานที่ให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีการจัดการต่อผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ที่ครอบคลุมต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก ได้แก่ (1) มาตรการส่งเสริมความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกัน ดูแลตนเองเบื้องต้น (2) มาตรการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ (3) มาตรการส่งเสริมด้านการงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ (4) มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (5) มาตรการส่งเสริม สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ และ (6) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 746 คน ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณจำนวน 260 คน และศึกษาในเชิงคุณภาพจำนวน 7 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

จากการศึกษาแนวคิดการมีคุณภาพพลังของผู้สูงอายุ (Active Aging) (WHO, 2002) สามารถกำหนดตัวแปรอิสระได้คือ ปัจจัยเชิงศักยภาพของผู้สูงอายุ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคง และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม และแนวความคิดการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ซึ่งสามารถกำหนดตัวแปรตามได้แก่ ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก และแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

3. ขอบเขตระยะเวลา

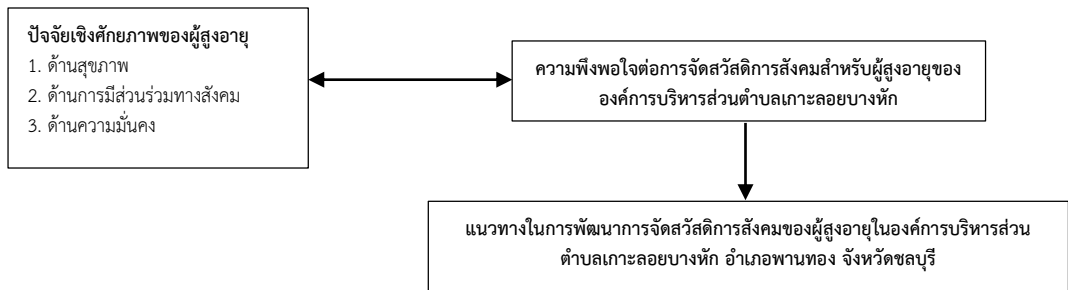
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2564 – กรกฎาคม 2565 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน

4. ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภopanทอง จ.ชลบุรี

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการมีพลังของผู้สูงอายุ (Active Aging) (WHO,2002) และแนวความคิดการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดในการศึกษา

ที่มา : ผู้วิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ แบ่งเป็นระยะที่ 1 คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระยะที่ 2 คือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแต่ละระยะมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 746 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน (Taro Yamane ,1973) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสถิติสหสัมพันธ์ (Correlation)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในระยะที่ 1 มาทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลในลักษณะที่มีเนื้อหาสาระเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ จะใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภopanทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 คน และผู้สูงอายุที่เป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียงซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในการโต้ตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลและยืนยันในการให้ข้อมูลมีจำนวนกลุ่มละ 2 คน รวม 6 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 7 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกตัวแทนผู้สูงอายุ ดังนี้

- 1) ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิง
 - 2) กลุ่มผู้สูงอายุติดสังคม (Social Bound) เป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ดี ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างอิสระ ไม่มีโรคเรื้อรัง หรือเป็นผู้ที่มีโรคเรื้อรังที่ยังควบคุมโรคได้ สามารถช่วยเหลือผู้อื่น สังคม ชุมชนได้ และมักเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม
 - 3) กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน (Home Bound) เป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง หรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นเพียงบางส่วน มีความจำกัดในการดำเนินชีวิตในสังคมและ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรังที่ควบคุมไม่ได้ มีภาวะแทรกซ้อนทางด้านร่างกายหรือทางจิตใจจนส่งผลต่อการรู้คิด การตัดสินใจ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน
 - 4) กลุ่มผู้สูงอายุติดเตียง (Bed Bound) เป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันพื้นฐานได้ ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการเคลื่อนย้ายการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มีโรคประจำตัวหลายโรคที่ควบคุมไม่ได้ มีการเจ็บป่วยเรื้อรังมายาวนาน และมีภาวะแทรกซ้อนจากโรคที่เป็นอยู่ เป็นกลุ่มที่ป่วยและช่วยเหลือตนเองไม่ได้มีความพิการหรือทุพพลภาพ
 - 5) สามารถสื่อสาร ได้ตอบโต้เป็นอย่างดี
 - 6) ยินดีเข้าร่วมในการศึกษา
 - 7) เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการเก็บข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อจัดทำเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง และการสังเคราะห์เนื้อหา ด้วยวิธีการตีความและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยการวิเคราะห์พรรณนา (Analysis Description)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.6 ระดับการศึกษาสูงสุดในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 45.4 ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 33.5 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.0 สถานภาพการสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 41.5 และลักษณะการอยู่ร่วมกันของครอบครัว เป็นแบบลักษณะครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 53. (ธนุลดา เกตุวัฒนา และนพพล อัครฮาด, 2565)

2. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

จากข้อมูลการศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคง และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์การศึกษาระดับศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านสุขภาพ	3.29	0.36	ปานกลาง	2
ด้านความมั่นคง	3.50	0.46	มาก	1
ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม	3.04	0.71	ปานกลาง	3
รวมทุกด้าน	3.28	0.43	ปานกลาง	

ที่มา: ดนุลดา เกตุวัฒนา และนพพล อัครชาติ (2565)

จากตารางที่ 1 เมื่อวิเคราะห์ระดับปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.28) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านความมั่นคง (ค่าเฉลี่ย = 3.50) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือปัจจัยด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย = 3.29) อยู่ในระดับปานกลาง และระดับปัจจัยศักยภาพที่น้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม (ค่าเฉลี่ย = 3.04) อยู่ในระดับปานกลาง

ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับปัจจัยศักยภาพด้านสุขภาพ พบว่าผู้สูงอายุได้รับการรับประทานอาหารที่ปรุงสุกและสะอาด สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง หากไม่ได้ประสบปัญหาติดเตียงจากการเจ็บป่วย มี อสม.เข้ามาดูแลเยี่ยมเยียนเป็นประจำ และไม่คอยได้รับการออกกำลังกาย ส่วนปัจจัยศักยภาพด้านความมั่นคง พบว่า อบต.เกาะลอยบางหัก มีการจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่อยู่อาศัย การสาธารณูปโภคให้แก่ผู้สูงอายุที่ดี แต่ยังคงมีการสนับสนุนรายได้แค่เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและผู้พิการเท่านั้น ยังขาดการสนับสนุนรายได้ด้านอื่นๆให้แก่ผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาการมีรายได้ที่ไม่เพียงพอ และปัจจัยศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมพบว่า ผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับคนรอบข้างอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในวันสำคัญ แต่การรวมกลุ่มทางสังคมมีน้อย ดังเช่นรายละเอียดตามคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...อบต.จะเข้าเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุทุกปีค่ะ และเราจะขอความร่วมมือทางอสม.หมู่บ้านในการเข้าเยี่ยม ดูแล ให้ความรู้ด้านสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ ส่วนสถานที่ออกกำลังกายต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันจะเป็นเงินงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกที่ทางหมู่บ้านเค้าร้องขอ เช่น จากโรงไฟฟ้าบางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา โดยจะให้อบต.เป็นหน่วยงานในการรับงบประมาณ และดำเนินการแทนหมู่บ้าน ซึ่งทุกหมู่บ้านต้องการให้มีพื้นที่สำหรับให้คนในหมู่บ้านออกกำลังกาย แต่บางที่ไม่มีพื้นที่ที่เป็นที่สาธารณะจึงไม่สามารถทำได้ครบทุกหมู่บ้านค่ะ ส่วนการจัดตั้งกลุ่มต่างๆในการนำไปประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่ชาวบ้านเค้าจะมากู้เงินไปเพื่อพัฒนาอาชีพ และอบต.ก็จะมีโครงการฝึกอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุทุกปี แต่ละปีก็ไม่ซ้ำกัน ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการนำไปใช้จริง เนื่องจากเงินงบประมาณมีน้อยทำให้ไม่สามารถฝึกอาชีพได้อย่างเต็มรูปแบบและต่อเนื่องส่วนโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นโครงการที่มีการคาดการณ์ว่าจะจัดตั้งขึ้นหากมีบุคลากรที่เพียงพอตามกรอบอัตราค่าจ้าง ซึ่งมีผู้สูงอายุบางคนก็ถามอบต.เวลาออกประชาคม เค้ายากให้มีเพราะจะได้มีเพื่อน ไม่เหงา...” (เจ้าหน้าที่อบต.เกาะลอยบางหัก, กรกฎาคม 2565)

สรุปได้ว่า ศักยภาพของผู้สูงอายุด้านความมั่นคงนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสาธารณสุขเป็นอย่างดี แต่ผู้สูงอายุยังคงมีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือมีลูกหลานดูแลจึงมีรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและผู้พิการเท่านั้น ทำให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาการมีรายได้ที่ไม่เพียงพอ ต่อมาศักยภาพของผู้สูงอายุด้านสุขภาพ พบว่าผู้สูงอายุก็มีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และมีอาการเกี่ยวกับการปวดเมื่อยตามร่างกาย เนื่องจากร่างกายของผู้สูงอายุเกิดการเสื่อมสภาพตามระยะเวลา นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ผู้สูงอายุไม่ค่อยได้รับการออกกำลังกาย และศักยภาพของผู้สูงอายุด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม พบว่า ในเขตพื้นที่ยังคงเป็นเขตชานเมืองความผูกพันกันในครอบครัวมีสูงทำให้ผู้สูงอายุ มีการพูดคุยหรือทำทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากผู้สูงอายุบางคนที่มีอาการเจ็บป่วยหรือการไม่เอื้ออำนวยของสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย ประกอบกับผู้สูงอายุบางคนยังคงประกอบอาชีพจึงมักจะไม่ได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

จากข้อมูลการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1. อบต.ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุที่มาติดต่อขอรับบริการอย่างเอาใจใส่	4.42	0.53	มากที่สุด	2
2. อบต.จัดให้มีกลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้านในชุมชนอย่างทั่วถึง	2.00	0.71	น้อย	12
3. อบต.จ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทุกคนที่ลงทะเบียนตรงเวลา	4.77	0.42	มากที่สุด	1
4. อบต.มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณค่าให้แก่ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง	3.69	0.67	มาก	5
5. อบต.ให้การสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามความสนใจ	3.30	0.52	ปานกลาง	8
6. อบต.มีการเผยแพร่ความรู้ เรื่องสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจอย่างชัดเจน	3.77	0.63	มาก	4
7. อบต.ให้การสนับสนุนการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่ผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง	3.20	0.63	ปานกลาง	9
8. อบต.ให้การสนับสนุนสถานที่ในการพักผ่อนหรือออกกำลังกายให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนต่างๆอย่างทั่วถึง	2.50	1.13	น้อย	11

9. อบต.ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ช่วยเหลือที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ เช่น แวนตา ไม่เท้า อย่างทั่วถึง	3.88	0.78	มาก	3
10. อบต.มีการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้ ทักษะความสามารถของผู้สูงอายุให้แก่คนรุ่นหลังในชุมชนได้สืบทอด	3.47	0.60	มาก	6
11. อบต.ให้การสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างวัยเพื่อให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าของตัวเอง	3.05	0.83	ปานกลาง	10
12. อบต.มีการส่งเสริมภาวะผู้นำของแกนนำผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์และความรู้เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนที่ดี	3.43	0.56	มาก	7
รวม	3.48	0.29	มาก	

ที่มา: ดนุลดา เกตุวัฒน์ธำ และนพพล อัครชาติ (2565)

เมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.48) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพบว่ามี การดำเนินการด้านการจัดสวัสดิการที่ดี ได้แก่ การเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่อบต.ในการอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ และการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพที่ถูกต้องและตรงเวลา ส่วนในด้านที่ผู้สูงอายุคิดว่าการจัดสวัสดิการน้อย ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ และการส่งเสริมกิจกรรมด้านสุขภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี รวมทั้งการจัดหากลุ่มอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเข้าไปดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน ดังเช่นรายละเอียดตามคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...อบต.เหรือ ดินะเวลา มาหาที่บ้านก็ยืมแยมแจ่มใส เห็นลูกว่าเวลาไปติดต่อเขา ก็ให้บริการดี ไม่มีใครหน้าอหรือกร วิลแชร์นี้ลุงก็ให้ลูกไปขออบต.มา ตอนแรกได้อันไม่ดีก็ไปขอเปลี่ยนเขาใหม่ อบต. เขาก็เอามาเปลี่ยนให้ที่บ้านเลย แต่ปกติทุกปีจะมีพวกถุงยังชีพ หรือไม่กี่พวกแวนตาอะไรเนี่ยนะมาให้แต่รู้สึกว่ามันยังไม่ได้อะไรเลย...” (ลุงพงษ์, ผู้สูงอายุติดเตียง, กรกฎาคม 2565)

“...ผู้ดูแลผู้สูงอายุที่บ้านเป็นโครงการอาสาสมัครท้องถิ่น เพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่กระทรวงมหาดไทยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ โดยมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้ทั้งงบสำหรับการฝึกอบรมและค่าตอบแทนรายเดือนซึ่งอบต.ก็ได้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อหาผู้เข้าร่วมโครงการนะค่ะ ปีละสองครั้ง มีผู้สนใจเข้ามาสอบถามค่ะ แต่สุดท้ายแล้วก็ไม่มีใครสมัคร ก็เลยลองสอบถามเค้าว่าเพราะอะไรถึงตัดสินใจไม่สมัคร เทาที่สรุปได้คือหนึ่งระยะเวลาในการฝึกอบรมที่ใช้ระยะเวลานาน สองคือค่าตอบแทนไม่คุ้มค่ากับการดูแลผู้ป่วยที่ติดเตียงซึ่งต้องใช้ทักษะและแรงกายพอสมควรในการดูแล และส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาสอบถามจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุคนหนุ่มสาวไม่มีมาเลยคะ อาจจะเพราะอบต.อยู่ใกล้นิคมอุตสาหกรรมคนส่วนใหญ่จึงนิยมเข้าไปทำงานในนิคมมากกว่า...” (เจ้าหน้าที่อบต.เกาะลอย บางหัก, กรกฎาคม 2565)

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก โดยเฉพาะการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพอย่างตรงต่อเวลาและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุก็ตาม แต่การส่งเสริมด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักยังได้รับความพึงพอใจในระดับน้อย เช่นการจัดกลุ่มอาสาสมัครเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน การเพิ่มสถานที่สำหรับออกกำลังกาย

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงศักยภาพกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงศักยภาพกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่าปัจจัยศักยภาพเพียงด้านเดียวได้แก่ ด้านความมั่นคงที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.371 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม (ค่า Sig. 0.138 และ ค่า r 0.092) และด้านสุขภาพ (ค่า Sig. 0.117 และ ค่า r 0.059) พบว่าไม่มีผลต่อความพึงพอใจการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ (ดนุลดา เกตุวัฒน์ถา และนพพล อัครชาติ, 2565) แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงศักยภาพด้านความมั่นคงกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยเชิงศักยภาพด้านความมั่นคงกับประสิทธิผลการขับเคลื่อนนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ			
		ปัจจัยศักยภาพของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคง	ประสิทธิผลการขับเคลื่อน นโยบายการจัดสวัสดิการ สังคมสำหรับผู้สูงอายุ
ปัจจัย ศักยภาพ ของ ผู้สูงอายุด้านความมั่นคง	Pearson Correlation	1	.371**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	260	260
ประสิทธิผลการขับเคลื่อน นโยบายการจัดสวัสดิการ สังคมสำหรับผู้สูงอายุ	Pearson Correlation	.371**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	260	260

ที่มา ดนุลดา เกตุวัฒน์ถา และนพพล อัครชาติ (2565)

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุพบว่ามีความต้องการในด้านการเพิ่มรายได้ เช่น การต้องการให้เพิ่มเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพ เป็นต้น และการให้การดูแลในด้านสุขภาพทั้งในเชิงการป้องกันการเจ็บป่วย เช่น การให้ความรู้ทางด้านโภชนาการและการออกกำลังกาย รวมทั้งในเชิงการรักษา หรือดูแลผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย

การเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลผู้สูงอายุและการเพิ่มสมรรถนะระหว่างการดูแลครอบครัวและการประกอบอาชีพให้กับครอบครัวที่มีผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เช่นดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“...จริงๆเงินคนแก่แต่ละเดือนนี้มันก็ไม่พอจะใช้หรอก หนูลองคิดดูถ้าตาไม่มีลูกมีหลานทำงานจะเอาเงินที่ไหนใช้ หนูจะค่าไฟค่าน้ำ คนแก่กินไม่เยอะก็จริงแต่เวลาไปหาหมอทีหนึ่งก็ต้องจ่ายค่าไปไม่มีใครค่าไปส่งให้ฟรีๆหรอกสมัยนี้ ถ้าเงินคนแก่ได้เยอะขึ้นได้ก็ดีลูก...” (ตาพล, ผู้สูงอายุติดบ้าน, กรกฎาคม 2565)

“...ถ้าจะให้ป้าขออบต.นะเหรอ ป้าอยากได้คนที่เค้ามาดูแลป้าแทนลูกชาย ป้าอยากให้เค้าไปทำงาน งานดูแลคนป่วยมันไม่มีใครอยากทำหรอกป้าก็เข้าใจ แต่ป้าส่งสารลูกต้องมาคอยดูแลแม่ ถึงเค้าจะไม่บ่น ไม่ว่า แต่ถ้ามีคนมาสลับกับเค้าได้บ้างก็จะดี ป้าก็ช่วยเหลือตัวเองได้บ้างกินข้าวกินอะไรได้เอง...” (ป้าสัจด์, ผู้สูงอายุติดเตียง, กรกฎาคม 2565)

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ต้องการในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ คือการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพหรือรายได้อื่นๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และค่ารักษาพยาบาลของผู้สูงอายุ การมีผู้ดูแลผู้สูงอายุประจำเมื่อลูกหลานไปทำงาน การเพิ่มโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุหรือผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความรู้ในการจัดหาอาหารที่มีความเหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ การให้ความรู้การประดิษฐ์ที่ออกกำลังกายง่ายๆสำหรับผู้สูงอายุเพื่อการออกกำลังกายภายในบ้าน เพิ่มสวนสาธารณะหรือพื้นที่ออกกำลังกายในหมู่บ้าน

อภิปรายผลการศึกษา

1. ศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ศักยภาพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักด้านความมั่นคงอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสาธารณสุขปโภคตามวิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักที่กำหนดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก, 2561) ซึ่งส่งเสริมให้มีการคมนาคมที่สะดวก มีระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการเพียงพอและทั่วถึง การทำให้มีน้ำสะอาดในการอุปโภคบริโภค ผู้สูงอายุอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะ และมีความปลอดภัยซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐต้องดำเนินการจัดทำสาธารณสุขปโภคขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชน (วุฒิสภา, 2559) แต่ทั้งนี้ ผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักยังคงมีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักจะมีวิสัยทัศน์ ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ กำหนดว่า พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก, 2561) แต่การดำเนินงานตามโครงการ เช่น โครงการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุพบปัญหาด้านการขาดแคลนงบประมาณทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ผู้สูงอายุไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ได้ ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่ได้ประกอบอาชีพหรือมีลูกหลานดูแลจึงมีรายได้หลักจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและผู้พิการเท่านั้น ทำให้ผู้สูงอายุประสบปัญหาการมีรายได้ที่ไม่เพียงพอ

ด้านสุขภาพพบว่าผู้สูงอายุไม่ค่อยได้รับการออกกำลังกายจากการติดปัญหาในด้านความห่างไกลจากสถานที่ออกกำลังกายและความเหมาะสมของอุปกรณ์ เนื่องจากวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดว่าส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัย และมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก, 2561) โดยโครงการมักเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและการป้องกันโรคติดต่อ ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ จึงทำให้ขาดนโยบายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมทางสุขภาพที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐ์ชยธร เดชสิทธิ์บุลพร (2557) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตและความต้องการสนับสนุนสวัสดิการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน สามตำบล จังหวัดนครปฐม จากการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ในเรื่องของพฤติกรรมและการดูแลสุขภาพพบว่า ผู้สูงอายุให้ความสำคัญต่อโภชนาการโดยเลือกรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพและครบทุกมื้อ มีการออกกำลังกายโดยการวิ่ง เดิน กายบริหารอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการกับภาวะทางอารมณ์และความเครียดได้ดีโดยใช้หลักธรรมะ และใช้วิธีการนอนหลับ อ่านหนังสือ ดูทีวี นั่งสมาธิ เป็นต้น

ศักยภาพด้านสุดท้ายได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัวซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมขององค์การอนามัยโลกที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในสถาบันครอบครัว สังคม อย่างเต็มที่ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (WHO, 2002) แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมในชุมชนที่จัดตั้งขึ้น เนื่องจากกลุ่มสังคมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักจัดตั้งขึ้นมีจำนวนน้อยและไม่มีความหลากหลาย (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก, 2561) และจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและบุคลากรจึงทำให้ไม่สามารถจัดตั้งกลุ่ม เช่น ชมรมผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมด้านการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักมีการปฏิบัติงานตามนโยบายโดยยึดหลักการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย และข้อสั่งการต่างๆ จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก และมีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับการใช้งานของผู้สูงอายุ รวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไป รับรู้ถึงสิทธิของผู้สูงอายุ อีกทั้งยังสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุกระดับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องบทบาทหน้าที่ เป้าหมายในการดำเนินงาน ความสำคัญของการบริการต่อผู้สูงอายุ และความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ในการพัฒนาด้านการเมือง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ที่กำหนดว่าการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ (องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก, 2561) โดยมีการจัดโครงการเพื่อเพิ่มศักยภาพและองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะมีความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุก็ตาม แต่การส่งเสริมด้านสุขภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักยังได้รับความพึงพอใจในระดับน้อย เนื่องจากการขาดการส่งเสริมนโยบายทางด้านสุขภาพ ทั้งในด้านการเสริมสร้างให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพ และสุขภาพะที่ถูกต้อง การพัฒนานโยบายและมาตรการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงศักยภาพกับความพึงพอใจต่อการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบางพลี จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในชีวิต เช่น หลักประกันรายได้ ที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายทางด้านสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ (สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย, 2554) คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาหลัก ผู้สูงอายุอาจมีรายได้น้อยลง ส่งผลต่อความสามารถในการดูแลตนเอง การรักษาระดับมาตรฐานในการดำรงชีวิต การดูแลตนเองทางด้านสุขภาพ ซึ่งทำให้ความพึงพอใจของผู้สูงอายุลดลง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สช., 2562) ซึ่งกล่าวถึงการแนวทางในการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพ มีคุณค่า มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพื่อลดการเกิดผลกระทบ เนื่องจากผู้สูงอายุต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและดูแลตนเองเพิ่มมากขึ้น จากการมีโรคเรื้อรัง หรือความเสื่อมสภาพของร่างกาย ต้องการการดูแลโดยเฉพาะตัว ในขณะที่ผู้สูงอายุนั้นไม่สามารถทำงานได้แต่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพ และการป้องกันและการสร้างเสริมสุขภาพ และมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้นด้วย

4. แนวทางในการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักเพื่อส่งเสริมศักยภาพให้แก่ผู้สูงอายุทั้งทางด้านความมั่นคงทางด้านรายได้ โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพ รวมทั้งการจัดโครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การส่งเสริมการออกกำลังกาย การส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่คนรุ่นหลัง ซึ่งสามารถส่งเสริมมาตรการเหล่านี้ให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุที่ติดสังคมและติดบ้านเพื่อให้เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (อุไร เดชพลกรัง, 2554) ซึ่งได้อธิบายถึงองค์ประกอบของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1. การเป็นผู้สูงอายุที่ยังประโยชน์ หมายถึงการเป็นผู้สูงอายุที่สามารถพึ่งพาตนเองเท่าที่จะทำได้ และการใช้ความสามารถเพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ต่อตนเองและบุคคลอื่น และส่วนที่ 2 คือการเป็นผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ หมายถึงผู้สูงอายุที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยมีความพึงพอใจ และความต้องการของตนเองมาประกอบ โดยเลือกที่จะทำในสิ่งที่รัก เช่น การเข้ากลุ่มกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมนันทนาการ การเป็นอาสาสมัครหรือเริ่มหากิจกรรมใหม่ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเองเพื่อให้มีความสุขทางกายและจิตใจ

สำหรับการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุติดเตียง ซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาครอบครัวหรือญาติเพียงบางส่วนหรือโดยสิ้นเชิง ดังนั้นการจัดบริการด้านการดูแลการเจ็บป่วยให้แก่ผู้สูงอายุจึงมีความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยหน่วยงานภาครัฐต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเยี่ยมบ้าน เพื่อประเมินสุขภาพและวิธีการรักษาเพื่อประคับประคองอาการไม่ให้ทรุดไปกว่าเดิม รวมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ เช่น เตียงผู้ป่วย หรือรถเข็นวิลแชร์ และการประชาสัมพันธ์การเป็นอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลที่ถูกต้องและสามารถให้บุคคลในครอบครัวออกไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

จากการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักควรดำเนินนโยบาย ดังนี้

1.1 นโยบายด้านสุขภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก ขาดนโยบายในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมทางสุขภาพที่เหมาะสม ดังนั้น จึงควรเพิ่มโครงการส่งเสริมการออกกำลังกายภายในบ้าน ทำทางในการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับวัย รวมทั้งการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการโภชนาการที่เหมาะสมกับวัยให้แก่ผู้สูงอายุและผู้ดูแล

1.2 นโยบายด้านความมั่นคง องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการประกอบอาชีพและส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวให้สนับสนุนการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ รวมทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมปัจจัยเกื้อหนุนที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ เช่น วัสดุอุปกรณ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดหาตลาดเพื่อกระจายสินค้า และจัดหาบุคคลในครอบครัวหรือชุมชนเป็นผู้ช่วยผู้สูงอายุทำงาน

1.3 นโยบายด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก จึงควรจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ หรือโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมร่วมกับสังคมได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในวัยเดียวกันเพิ่มมากขึ้น และยังเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ กระตุ้นให้เกิดปราชญ์ชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุและเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆให้แก่คนรุ่นหลัง

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหักมีผู้สูงอายุที่เป็นผู้ป่วยติดเตียงและต้องการที่จะได้รับการดูแลจากอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น เนื่องจากผู้ป่วยติดเตียงต้องได้รับการดูแลตลอดเวลา ทำให้ครอบครัวผู้สูงอายุมีรายได้ลดลงจากการที่บุคคลในครอบครัวไม่สามารถไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก ควรเพิ่มการเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ผู้ที่ต้องการเป็นอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น หรือเพิ่มการสนับสนุนการจัดหางานที่สามารถทำที่บ้านได้ให้แก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะการทบทวนครั้งต่อไป

เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุกับการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆเพื่อนำมาเปรียบเทียบและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564). สืบค้นจาก

https://www.dop.go.th/download/laws/law_th_20152309144546_1.pdf

ณัฏฐชัยธร เดชสิทธิ์บุลพร. (2557). คุณภาพชีวิตและความต้องการสนับสนุนสวัสดิการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนสามตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ดนุลดา เกตุวัฒน์ถา และ นพพล อัครชาติ. (2565, 8 กรกฎาคม). การศึกษาศักยภาพของผู้สูงอายุกับประสิทธิภาพการขับเคลื่อนนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี [เอกสารนำเสนอ], การประชุมวิชาการ

ระดับชาติมหาวิทยาลัยสยาม ครั้งที่ 4 : เรื่อง สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทระบอบโลกใหม่, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.

จิรณรงค์ สกฤตศรี และ ปาณฉัตร ทิพย์สุข. (2562). การลงทุนเพื่อสังคมสูงวัย. สืบค้นจาก

https://ipsr.mahidol.ac.th/post_research.

พรทิพย์ มลาลธรรม, จิราพร คงเอี่ยม และ ประคอง อินทรสมบัติ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนจากครอบครัวและแรงสนับสนุนจากเพื่อนกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชนบท. **วารสารรามาริบัติ**, 15(3), 431-448.

พรพรม ไชยภูมิ และ ภรณ์ ศิริโชค. (2553). ความต้องการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (2546, ธันวาคม 31). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 120 ตอนที่ 130ก. หน้า 4-6.

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580. (2561, ตุลาคม 13). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 82ก. หน้า 28-44.

วุฒิสาร ตันไชย. (2559). **รูปแบบและประเภทการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก. (2561). แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะลอยบางหัก. อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. สืบค้นจาก <http://www.chonburikohloy-banghak.go.th/UploadFolder/180432Doc01.pdf>.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2562). ข้อเสนอการพัฒนากิจการดำเนินงานส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, 11(1), 26-46.

ภาษาอังกฤษ

World Health Organization. (2002). **Active Aging A Policy Framework**. A contribution of the World Health Organization to the Second United Nations World Assembly on Aging. Madrid Spain.

Translated Thai Reference

Dechsitboolporn, N. (2014). **Quality of life and health-welfare needs of the elderly in Sam Tambon sub-district, Nakhon Pathom province**. A Thesis of Master of Arts. Silpakorn University.

Department of Older Persons. (2010). **The 2nd National Plan on The Elderly 2002-2021**. Retrieved From https://www.dop.go.th/download/laws/law_th_20152309144546_1.pdf <http://www.chonburikohloy-banghak.go.th/UploadFolder/180432Doc01.pdf>.

Ketwattha, D. and Akahat, N. (2022). **A Study of Potentials of Elderly and Effectiveness of Social Welfare Movement for the Elderly of Kohloy- Banghak Subdistrict Administrative Organization, Phantong District, Chonburi Province**. [Paper presentation], National Academic Conference, Siam University, Bangkok, Thailand.

Khaichaiyapoom, P. and Sirichot, P. (2010). **Welfare needs of the Elderly in Nonthai Municipality, Nonthai District, Nakhon Ratchasima Province**. A Independent Study of Master Degree. Khon Kaen University. The College of Local Administration.

- Kohloy-Banghak Subdistrict Administrative Organization. (2018). Local Development Plan of Kohloy-Banghak Subdistrict Administrative Organization, Phantong District, Chonburi Province 2018-2022. Retrieved From <http://www.chonburikohloy-banghak.go.th/UploadFolder/180432Doc01.pdf>
- Malathum, P., Kongiem J. and Intarasombat P. (2009). Relationships of Family Support and Friend Support to Life Satisfaction of Older Adults in Rural Areas. **Rama Nurs J**, 15(3), 431-448.
- National Strategy (2018-2037). (2018, October 13). **Published in the Government Gazette**, publication and general announcement No. 135, Part 82 Kor, 28-44.
- Rattana-Ubol A. (2019). Proposal for Operational Improvement Regarding Senior Citizen's Potential Enhancement. **Silpakorn Educational Research Journal**, 11(1),26-46.
- Sakunsri, T. and Thipsuk, P. (2019). **The Investment for Aging Society**. Institute for Population and Social Research, Mahidol University.
- The Act on the Elderly. B.E. 2546 (2003 A.D.). (2003, December 31). **Published in the Government Gazette**, publication and general announcement No. 120, Part 130 Kor, 4-6.
- Tonchai, W. (2016). **The concept of Public Services of Local Government Organization**. Bangkok: King Prajadhipok's Institute.